

VERSLAG VAN DE EENDAGSE MOSSE-EXCURSIE VAN 20 OCTOBER
1979 NAAR DE IJSSEL

door J. Bouterse

Het doel van de excursie was het inventariseren van een aantal typische ijsselvallei-biotopen tussen Wilp en Voorst. Voor hogere planten zijn deze gebieden enigszins beroemd, maar bryologisch zijn ze weinig bekend. Onder andere groeit hier de weidegeelster op veel plekken in wegbermen, tussen heggen en in de weilanden. Maar er staat nog veel meer! Men leze het Verkade-boek van Thijsse over de IJssel er maar eens op na.

Op 20 oktober stonden zo'n twintig mensen paraat om vanuit Deventer op excursie te gaan, deels met de auto, deels met de fiets. In de ochtend was er nog wat mist gevolgd door iets motregen, naderhand werd het weer bijzonder vriendelijk. In de loop van de dag bleek dat we onze handen vol hadden aan de gebieden in en direkt bij het landgoed De Poll.

De volgende plekken zijn onderzocht:

- A. Veluwe bandijk ten noorden van de Marsstraat, zandig-zavelig met een wat schrale vegetatie bovenop en aan de IJsselkant een moerasbosje met trapgaten; coördinaten: 206.9-207/469.1-469.4 (Alles kaartblad 33E Deventer)
- B. Landgoed De Poll, dijk en dijktafsluiting, grotendeels in het bos gelegen; coördinaten: 206.8-206.9/468.6-469.1
- C. Aan de Veluwe-kant van de dijk waren enkele kolken, nu door bos en hakhout omgeven, waarschijnlijk gevoed door drangwater vanaf de Veluwe. Aan hogere planten groeiden hier *Scutellaria galericulata*, *Moehringia tri-*

nervia, *Hypericum maculatum*, *Geum urbanum*, *Scrophularia nodosa*, *Salix caprea*, *Scirpus sylvaticus*, *Impatiens noli-tangere*, *Centaureum erythraea* (= *C. minus*), *Iris pseudoacorus*; op een iets verder gelegen plek groeiden ook *Bidens cernuus*, *Melandrium rubrum*, *Stachys sylvatica*; coördinaten: 206,8/468,8.

D. IJsseloever aan het einde van de Marestraat, met grazige talude en basaltverstevingen en -kribben; coördinaten: 207,6/468,0-468,3.

E. Bandijk van de IJssel tussen het vorige punt en ruïne Nijenbeek; coördinaten: 207/467.

F. Ruïne van slot Nijenbeek (Het Hooge Huis) en directe omgeving (deels drassige oevers); lichenen op de oude muren van het slot; coördinaten: 207,9/466,8.

G. Baai in de Rammelwaard. Slikkige en zandige oevers rond oude, met de IJssel in verbinding staande zandafgraving (met sporen van waarschijnlijk de visarend!); coördinaten: 209,0-209,5/466,0.

De belangrijkste vondst was wel *Platygyrium repens*, op de wilgen rond een binnendijks gelegen kolkje (C), waar het vrij uitbundig voorkwam. Verder vond men diverse rivierbegelidende soorten als *Leptodictyum riparium*, *Leskea polycarpa*. Bij de Rammelwaard (G) viel op het massale voorkomen van *Physcomitrella patens* en *Riccia cavernosa*.

Al met al kunnen we spreken van een gelaagde excursie in een landschappelijk fraaie en rustige omgeving. In deze wereld is nog veel meer te zien, laten we hopen dat er nog meer excursies heen zullen volgen.

De volgende personen hebben op deze dag vooral verzameld: R.J. Bijlsma, M.C.J. Bouterse, L. Freese, G. Harmse en zoon, F. Muller, H. Sipman en F. Sollman.

Bij de tabel:

A-G: vindplaatsen, zie hierboven.

H, S: verzameld en bewaard door resp. Harrie Sipman en Flip Sollman

De lichenen zijn alle door Harrie Sipman waargenomen/gedetermineerd.

— (onderstreept): met kapsels

Moslijst IJsseldal 20 oktober 1979

Bladmossen:

<i>Amblystegium serpens</i>	C (H)
<i>varium</i>	B D (S) op vochtig hout
<i>Anisothecium varium</i>	E (H)
<i>Atrichum undulatum</i>	A B <u>C</u>
<i>Aulacomnium androgynum</i>	C
<i>Barbula fallax</i>	E (S)
<i>hornschuchiana</i>	F (S) tussen steentjes bij ingang
<i>rigidula</i>	D (S) vochtige oude stenen
<i>trifaria</i>	D (S)
<i>unguiculata</i>	D F
<i>Brachythecium rutabulum</i>	<u>B</u> C D (S)
<i>salebrosum</i>	
<i>var. palustre</i>	<u>D</u> (S)
<i>Bryum argenteum</i>	<u>D</u>
<i>gemmiferum</i>	G (S) op slibtrand
<i>Calliergonella cuspidata</i>	E
<i>Ceratodon purpureus</i>	A D (S)
<i>Dicranella heteromalla</i>	<u>B</u>
<i>schreberiana</i>	<u>D</u> E (S) kleifg steilrand-je
<i>staphyline</i>	D (S) Z-expositie
<i>Dicranoweisia cirrhata</i>	B C (S) regenbaan van oude boom
<i>Dicranum scoparium</i>	C (H)
<i>Drepanocladus aduncus</i>	C D (H, S)
<i>Eurhynchium hians</i> (=swartzii)	A B D E (S) kleifge trapgaten en bosgrond
<i>praelongum</i>	A <u>C</u>
<i>striatum</i>	B <u>C</u> E (S)
<i>Fissidens bryoides</i>	B E (H, S)
<i>taxifolius</i>	A E (S)
<i>Grimmia apocarpa</i>	
<i>var. rivularis</i>	D
<i>pulvinata</i>	D
<i>Gyroweissia tenuis</i>	D (S) vochtige, kalkhoudende steentjes.

<i>Homalia trichomanoides</i>	C (S) boomvoeten
<i>Homalothecium sericeum</i>	C F (H, S) oude bomen
<i>Isopterygium elegans</i>	B
<i>Hypnum cupressiforme</i>	B C (H)
<i>Hygroablystegium tenax</i>	C (H)
<i>Leskea polycarpa</i>	D
<i>Leptodictyum riparium</i>	B C D (H, S)
<i>Mnium affine</i>	A D E (H, S)
<i>hornum</i>	B
<i>punctatum</i>	C
<i>undulatum</i>	C
<i>Orthotrichum</i> sp.	C
<i>Physcomitrella patens</i>	G (S)
<i>Phascum cuspidatum</i>	D G
<i>Pottia davalliana</i>	E (H)
sp.	D
<i>Pohlia carnea</i>	
(= <i>Mniobryum delicatulum</i>)	E (S)
<i>Plagiothecium curvifolium</i>	C (S) oude bomen
cf. <i>denticulatum</i>	B
<i>latebricola</i>	C (H) voet van oude loof- bomen
<i>laetum</i>	C (H)
<i>nemorale</i>	
(= <i>sylvaticum</i>)	C (S) schors
<i>succulentum</i>	C (S) voet van oude boom
<i>Platygyrium repens</i>	C (H, S) oude wilgetakken
<i>Polytrichum formosum</i>	A B (S)
<i>Pseudophemerum nitidum</i>	A (S)
<i>Pseudoscleropodium purum</i>	A E
<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	A C
<i>Tortula latifolia</i>	F (S) op hout bij oude duiker
<i>muralis</i>	D F
<i>Weissia longifolia</i>	
(= <i>Astomum crispum</i>)	D E (H, S)
Levermossen:	
<i>Chiloscyphus polyanthus</i>	
var. <i>pallescens</i>	B (S) vochtige grond

Lophocolea bidentata	C
heterophylla	C
Marchantia polymorpha	F
Riccia cavernosa	
(= crystallina)	G (S)
fluitans	C (H) landvorm
glauca	G

Korstmossen:

Buellia canescens	F met apoth.!
Caloplaca citrina	F
decipiens	F
heppiana	F
murorum	F
ruderum	F (H)
variabilis	F (H)
Dirina stenhammari	F
Lecanora dispersa	F
Lecidea lucida	F
tumida	F
Opegrapha saxatilis	F
Parmelia subrudecta	B/C
sulcata	B/C
Physcia adscendens	F
orbicularis	F
Ramalina farinacea	B/C
Rinodina subexigua	F
Verrucaria muralis	F